

bijlage

Landeninformatie Ghana en Senegal

Datum
16 juni 2023

Ons kenmerk
47 19252

.....
.....

Ghana

Deze herbeoordeling is uitgevoerd op basis van de volgende bronnen.

- Amnesty International
- Freedom House
- Human Rights Watch
- Ibrahim Index of African Governance
- Reporters Sans Frontières - World Press Index
- Rule of Law Index
- US Department of State

Er zijn geen (actuele) rapportages gevonden van andere lidstaten, het EUAA, de Raad van Europa en de UNHCR welke bruikbaar waren voor deze herbeoordeling. Freedom House geeft Ghana in 2023 een algemene score van 80 van de 100 punten.

Dat is gelijk aan de score in 2022 en twee punten lager dan in 2021. Freedom House kwalificeert Ghana als 'free'. De score op het gebied van 'political rights' is 35 uit 40. Dat is gelijk aan de score in 2022 en 2021. De score op het onderdeel 'civil liberties' is 45 uit 60. Dat is dezelfde score als in 2022 en twee punten lager dan in 2021. De score daalde in 2021, omdat de autoriteiten halverwege het jaar probeerden enkele demonstraties te voorkomen, er demonstranten werden gearresteerd en tijdens enkele protesten schoten werden gelost. Daarnaast verslechterde de situatie van LHBTI, wat onder meer bleek uit publieke intimidatie gericht tegen het eerste LHBTI-ontmoetingscentrum van het land, dat gedwongen werd te sluiten. Volgens Freedom House droegen de autoriteiten bij aan het probleem in plaats van kwetsbare burgers te beschermen¹.

Ten aanzien van het onderdeel *democratisch bestuur* melden de geraadpleegde bronnen geen bijzonderheden ten opzichte van de vorige herbeoordeling. Uit de 2022 Ibrahim Index of African Governance blijkt dat de 'Overall Governance Score' voor Ghana 64.8 uit 100 is. De afgelopen 10 jaar is deze score vrijwel stabiel gebleven en enkel heel licht gestegen. Hiermee staat Ghana op de 7e plaats van 54 Afrikaanse landen. Ter vergelijking: op de 1e plaats staat Mauritius en op de laatste plaats Zuid-Soedan.²

¹ <https://freedomhouse.org/country/ghana/freedom-world/2023>,
<https://freedomhouse.org/country/ghana/freedom-world/2022>,
<https://freedomhouse.org/country/ghana/freedom-world/2021>

² https://assets.iiaag.online/2022/2022_Country_Scorecards.pdf

Op het onderdeel de *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* maken Amnesty International, Freedom House en het US State Department melding van incidenten waarbij politie en/of de veiligheidsdiensten gebruik maakten van buitenproportioneel geweld. Hiervan werd in de vorige herbeoordeling eveneens melding gemaakt. Het US Department of State geeft aan dat de overheid enkele stappen nam om corruptie en mensenrechtenschendingen door ambtenaren aan te pakken, zowel in de veiligheidstroepen als elders in de regering, maar straffeloosheid bleef een probleem³.

Het US State Department meldt dat de omstandigheden in gevangnissen over het algemeen nog steeds slecht zijn als gevolg van overbevolking, ontoereikende hygiënische omstandigheden, gebrek aan medische zorg, fysieke mishandeling en ondermaats en onvoldoende voedsel⁴. Amnesty meldt dat in april 2022 wetsvoorstellen werden voorgelegd aan het parlement om de doodstraf te vervangen door levenslange gevangenisstraf. Aan het eind van het jaar had het parlement de wetsvoorstellen nog in behandeling. De voorstellen zien niet op het afschaffen van de doodstraf voor hoogverraad⁵.

Op het *gebied van vrijheid van meningsuiting* melden US Department of State en Freedom House geen grote wijzigingen ten opzichte van de vorige herbeoordeling. Het recht op vrijheid van meningsuiting is grondwettelijk vastgelegd en wordt over het algemeen gerespecteerd. De pers geniet deze vrijheid en ook individuele uitlatingen op social media worden niet ingeperkt door de overheid. Ghana heeft een divers en levendig medialandschap dat staats- en particuliere televisie- en radiostations omvat, evenals een aantal onafhankelijke kranten en tijdschriften. Tegelijkertijd melden beide organisaties dat overheidsinstanties soms de persvrijheid beperken door journalisten lastig te vallen en te arresteren, vooral degenen die verslag doen van politiek gevoelige kwesties. Over 2022 constateren US Department of State en Freedom House fysieke aanvallen en doodsbedreigingen tegen journalisten, en een steeds intolerantere houding van de regering voor afwijkende meningen van verslaggevers. Ook Amnesty International maakt hier melding van en Reporters without Borders schrijft dat hoewel Ghana wordt beschouwd als een regionaal model van democratische stabiliteit, journalisten de afgelopen jaren te maken hebben gehad met toenemende druk. Om hun banen en hun veiligheid te beschermen, hebben ze steeds vaker hun toevlucht genomen tot zelfcensuur. Bovendien is volgens Reporters without Borders een derde van de media van het land eigendom van politici of van mensen met banden met de leidende politieke partijen, en is de inhoud die ze produceren grotendeels partijdig. De regering kiest de leden van de National Media Commission, maar heeft geen invloed op de benoeming van degenen die verantwoordelijk zijn voor particuliere mediakanalen⁶.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
A siel, Opvang en Terugkeer

Datum
16 juni 2023

Ons kenmerk
47 19252

³ <https://www.amnesty.org/en/location/africa/west-and-central-africa/ghana/report-ghana/>, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/ghana/>, <https://freedomhouse.org/country/ghana/freedom-world/2023>

⁴ ghana/, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/ghana/>

⁵ <https://www.amnesty.org/en/location/africa/west-and-central-africa/ghana/report-ghana/>

⁶ <https://rsf.org/en/country/ghana>

Ghana staat op de 62ste plaats in de World Press Freedom Index van Reporters without Borders⁷. In 2022 was dat de 60ste plaats. In 2021 stond Ghana op de 30e plaats⁸.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Met betrekking tot de *vrijheid van godsdienst* zijn er geen opmerkelijke wijzigingen ten opzichte van de vorige herbeoordeling.

Datum
16 juni 2023

Ten aanzien van de *vrijheid van vereniging* bevestigen de geraadpleegde bronnen grotendeels het beeld dat in de vorige herbeoordeling naar voren kwam. Freedom House kende Ghana in 2022 een score van 10 uit 12 toe op het onderdeel 'Associational and Organizational Rights'. In 2021 en 2020 was dit 11. Het U.S. Department of State meldt dat de grondwet en de wet voorzien in de vrijheid van vereniging en dat de regering dit recht over het algemeen respecteerde. De grondwet en de wet voorzien in de vrijheid van vergadering, maar de regering beperkte deze vrijheid soms. De Ghanese politie en rechters belemmerden soms demonstraties of demonstratieroutes.

Ons kenmerk
4719252

Voor wat betreft de *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden* maken de geraadpleegde bronnen melding van een achteruitgang in de situatie van LHBTI. Het is in Ghana verboden om seksuele handelingen te verrichten met iemand van gelijk geslacht. Hoewel de wet niet (consequent) wordt toegepast, worden LHBTI wel uitgesloten en gediscrimineerd. Er waren geen meldingen van personen die werden vervolgd of veroordeeld op grond hiervan, maar de politie gebruikte de wet wel om de LHBTI-gemeenschap lastig te vallen, onder andere door willekeurige arrestaties en detentie. Politie en lokale leiders gebruikten arrestaties ook om leden van de LHBTI-gemeenschap te "outen". De LHBTI-gemeenschap meldde politiegeweld tegen LHBTI-personen. Maatschappelijke groeperingen en activisten meldden dat de politie zich verzette tegen het onderzoeken van claims van aanranding of geweld tegen LHBTI. LHBTI in de gevangenis waren kwetsbaar voor intimidatie, evenals seksueel, mentaal en fysiek misbruik, dat de autoriteiten over het algemeen niet onderzochten.

Acties door particulieren tegen LHBTI – en in sommige gevallen gericht tegen activisten – kwamen vaak voor en groeiden in aantal en waren steeds beter georganiseerd. Toenemende intimidatie bracht leden van de LHBTI-gemeenschap ertoe te verhuizen of familierelaties te verbreken. Twee verschillende NGO's meldden dat ze hun activiteiten moesten verplaatsen vanwege intimidatie door de gemeenschap en de politie.

De 'Promotion of Proper Human Sexual Rights and Ghanaian Family Values Bill 2021' was aan het einde van het jaar in behandeling bij het parlement. Het wetsvoorstel criminaliseerde LHBTI verder en introduceerde gevangenisstraffen voor iedereen die steun of "sympathie" betuigde aan lhbt'ers. Parlementsleden die dit wetsvoorstel steunen, eisten dat een pro-LHBTI-billboard door de Ghanese autoriteiten zou worden verwijderd. In juni 2022 gebeurde dat⁹.

⁷ In 2022 is de methodologie van de World Press Freedom Index gewijzigd.

⁸ <https://rsf.org/en/index>

⁹ <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/Ghana>,
<https://freedomhouse.org/country/ghana/freedom-world/2023>,
<https://www.amnesty.org/en/location/africa/west-and-central-africa/ghana/report-ghana/>

Human Rights Watch documenteerde de afgelopen jaren gevallen van geweld gepleegd door statelijke en niet-statelijke actoren tegen LHBTI in Ghana. De organisatie meldt dat het hiervoor genoemde wetsvoorstel, dat in 2021 is ingediend, het klimaat waarin discriminatie en geweld al veelvoorkomend waren, verder heeft verergerd¹⁰.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
16 juni 2023

Ons kenmerk
47 19252

US State Department meldt dat de grondwet en de wet voorzien in dezelfde juridische status en rechten voor vrouwen en mannen onder het familie-, arbeids-, eigendoms-, nationaliteits- en erfrecht. Hoewel de regering over het algemeen inspanningen heeft geleverd om de wet te handhaven, zijn overwegend mannelijke stamleiders en stamhoofden bevoegd om de toegang tot en het gebruik van land binnen hun tribale gebieden te reguleren. De wet stelt verkrachting van vrouwen strafbaar, met uitzondering van verkrachting binnen het huwelijk. Gevangenisstraffen voor verkrachting variëren van vijf tot 25 jaar. Huiselijk geweld wordt bestraft met een boete of een straf van maximaal twee jaar gevangenisstraf. Verkrachting en huiselijk geweld bleven ernstige problemen. De autoriteiten handhaafden de wet niet effectief.

Het US State Department meldt daarnaast opnieuw dat genitale verminking wettelijk verboden is in Ghana en zelden wordt toegepast op volwassen vrouwen, maar voor meisjes jonger dan 18 jaar in sommige (landelijke) regio's een probleem blijft. Interventieprogramma's worden ingezet om genitale verminking terug te dringen, waarbij nog steeds winst wordt geboekt. Verder maken US State Department en Amnesty weer melding van vrouwen - meestal oudere vrouwen, vaak weduwen - die vanwege hekserij-beschuldigingen verbannen worden naar 'heksenkampen', waar ze slecht behandeld worden en sommige vrouwen die ervan verdacht werden heksen te zijn, werden gedood. US State Department meldt dat het aantal personen in de kampen sinds 2020 aanzienlijk is gedaald door onderwijs, ondersteuning en re-integratiediensten van kerken en maatschappelijke organisaties¹¹.

Volgens het US State Department beschermt de wet (etnische) minderheden tegen geweld en discriminatie, maar het was onduidelijk of de regering de wet effectief handhaafde. Verder zijn er geen wetten die de deelname van vrouwen of leden van minderheidsgroepen aan het politieke proces beperken, en ze namen dan ook deel, hoewel niet in dezelfde aantallen als mannen¹².

Op het gebied van *toegang tot onafhankelijk onderzoek* meldt het US State Department geen wijzigingen ten opzichte van de vorige herbeoordeling¹³.

Ten aanzien van *de toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht en toegang tot rechtsmiddelen* beschrijven de geraadpleegde bronnen eveneens geen wijziging van de situatie. Freedom House schrijft dat de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht (grond)wettelijk is verankerd. Hoewel de rechtelijke macht de

¹⁰ <https://www.hrw.org/news/2022/07/14/ghana-submission-universal-periodic-review#:~:text=Human%20Rights%20Watch%20research%20has%20found%20that%20%20despite,solitary%20confinement%20and%20restraints%2C%20and%20denial%20of%20food.>

¹¹ <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/ghana>, <https://www.amnesty.org/en/location/africa/west-and-central-africa/ghana/report-ghana/>

¹² <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/ghana>

¹³ <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/ghana>

afgelopen jaren onafhankelijker is geworden, is er nog steeds sprake van corruptie en omkoping. Het recht op een eerlijk proces en de rechten van verdachten worden meestal gewaarborgd. Tegelijkertijd zijn er meldingen dat politieagenten gevoelig zijn voor omkoping en het uitvoeren van willekeurige arrestaties en het (zonder aanklacht) vastzetten van mensen langer dan de wettelijk toegestane limiet van 48 uur. De overheid is niet verplicht om de verdachte rechtsbijstand te verlenen, waardoor veel mensen die zich geen advocaat kunnen veroorloven, zichzelf in de rechtbank vertegenwoordigen¹⁴. US State Department onderschrijft dat beeld.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
16 juni 2023

Ons kenmerk
47 19252

Ghana staat op de 58ste plaats in de Rule of Law Index 2022. Dat is dezelfde plaats als in 2021 (uit 139 in plaats van 140 landen). In 2020 was dat de 51ste plaats (van de 128). Ter vergelijking; Denemarken staat op de eerste plaats en Venezuela op de 140ste (laatste) plaats¹⁵.

Conclusie

Bij de laatste herbeoordeling (juli 2021) was de conclusie dat de aanwijzing van Ghana als veilig land van herkomst werd voortgezet, met verhoogde aandacht voor de mogelijkheid dat dit anders kon zijn als het ging om LHBTI, journalisten en andere personen die te maken kregen met discriminatie.

Tot een Afdelingsuitspraak van 5 april 2022¹⁶, werd binnen het veilige landenbeleid het begrip 'verhoogde aandacht' gehanteerd. Voor de verhoogde aandachtsgroepen gold dat ze in beginsel in spoor 2 werden behandeld, maar dat de IND extra alert was op de mogelijkheid dat de aanwijzing van een veilig land van herkomst in het individuele geval niet kon worden tegengeworpen en een zaak daarom mogelijk niet in spoor 2, maar in spoor 4 behandeld diende te worden. Destijds is naar aanleiding van de Afdelingsuitspraak besloten om het begrip 'verhoogde aandacht' niet langer te hanteren binnen het veilige landenbeleid en de groepen waarvoor op dat moment verhoogde aandacht gold uit te zonderen van de aanwijzing. De voorliggende herbeoordeling is de eerste inhoudelijke beoordeling sinds dat moment. Ik zie op basis van de geraadpleegde bronnen geen aanleiding om de destijds gemaakte uitzondering ten aanzien van andere personen die te maken krijgen met discriminatie voort te zetten. Het beeld dat uit de bronnen naar voren komt, is niet van dien aard en omvang, dat een uitzondering voor deze groep is aangewezen. Hierbij is bovendien van belang dat het altijd mogelijk is om op individuele gronden de behandeling van een asielaanvraag van spoor 2 naar spoor 4 te verplaatsen.

De aanwijzing van Ghana als veilig land van herkomst wordt voortgezet, met uitzondering van LHBTI en journalisten.

Senegal

Deze herbeoordeling is uitgevoerd op basis van de volgende bronnen.

- Al Jazeera
- Amnesty International
- BBC News
- BTI Transformation Index
- Freedom House

¹⁴ <https://freedomhouse.org/country/ghana/freedom-world/2023>

¹⁵ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/>

¹⁶ Kamerstukken II, 2021-22, 19 637, nr. 2894

- Human Rights Watch
- Ibrahim Index of African Governance
- International Press Institute
- Reporters Sans Frontières - World Press Index
- The Guardian
- Rule of Law Index
- US State Department

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
16 juni 2023

Ons kenmerk
47 19252

Er zijn geen (actuele) rapportages gevonden van andere lidstaten, het EUAA, UNHCR of de Raad van Europa welke bruikbaar waren voor deze herbeoordeling. Freedom House geeft Senegal in 2023 een algemene score van 68 van de 100 punten¹⁷. Dat is dezelfde score als in 2022¹⁸ en drie punten minder dan in 2021¹⁹. Freedom House kwalificeert Senegal, net als in 2021, als 'partly free'. De score op het gebied van 'political rights' is 29 uit 40. Dat is dezelfde score als in 2022 en 2021²⁰. De score op het onderdeel 'civil liberties' is 39 uit 60, dezelfde score als 2022, maar drie punten minder dan in 2021²¹. De daling in de algemene score is volgens Freedom House te wijten aan de reeks van politiek gemotiveerde vervolgingen van oppositieleiders, wijzigingen in de kieswetten waardoor het concurrentievermogen van de oppositie de afgelopen jaren is verminderd en verslechtering van de bescherming van journalisten, vrouwen en LHBTI²². Uit de 2020 Ibrahim Index of African Governance (IIAG) blijkt dat de 'Overall Governance Score' 62,4 van de 100 punten is, dat is 0,8 punt minder ten aanzien van de vorige beoordelingsperiode²³. Hiermee blijft Senegal op de negende plaats van 54 Afrikaanse landen. Op de eerste plaats staat Mauritius en op de laatste plaats staat Zuid Soedan²⁴.

Op het gebied van *democratisch bestuur* schrijft het US State Department dat sinds 2021 de spanningen in het land zijn toegenomen, toen oppositieleider Ousmane Sonko gearresteerd werd op verdenking van verstooring van de openbare orde en verkrachting²⁵. Aanhangers beweerden dat de arrestatie politiek gemotiveerd was en demonstreerden vijf dagen lang in verschillende steden van het land. Volgens het Senegalese Rode Kruis kwamen tijdens de protesten veertien mensen om het leven en raakten er bijna 600 gewond²⁶. De spanningen in het land bereikten een nieuw hoogtepunt in juni 2022, toen de Senegalese regering de oppositiecoalitie 'Liberate the People' (YAW) besloot uit te sluiten van de parlementsverkiezingen van 31 juli van datzelfde jaar. Protesten braken uit en resulteerden in vier doden en de arrestatie van 130 demonstranten²⁷. Oppositieleider Sonko is inmiddels vrijgesproken van verkrachting, maar is

¹⁷ <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2023>

¹⁸ <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2022>

¹⁹ <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2021>

²⁰ [Senegal: Freedom in the World 2023 Country Report | Freedom House](#)

²¹ [Senegal: Freedom in the World 2023 Country Report | Freedom House](#)

²² [Senegal: Freedom in the World 2022 Country Report | Freedom House](#)

²³

<https://iiag.online/data.html?meas=GOVERNANCE&loc=SN&view=overview&subview=absoluteTrends>

²⁴ [Ibrahim Index of African Governance \(IIAG\) Data Portal | Mo Ibrahim Foundation](#)

²⁵ [Senegal protests after opposition leader Ousmane Sonko arrested - BBC News](#)

²⁶ [Senegal: Prohibitions, violence, arbitrary arrests: the right to protest is under threat - Amnesty International](#)

²⁷ [Senegal - United States Department of State](#)

veroordeeld tot twee jaar voor het "corrumpen van de jeugd"²⁸ en staat binnenkort terecht in een civiele lasterzaak²⁹. Hiermee vrezen aanhangers van Sonko dat de autoriteiten willen voorkomen dat hij zich verkiesbaar kan stellen³⁰. De spanningen namen verder toe toen president Macky Sall mogelijk een controversiële derde termijn zou nastreven bij de verkiezingen van 2024, terwijl de nieuwe grondwet van Senegal, aangenomen in 2016, de presidentiële termijnen tot twee mandaten van vijf jaar beperkt. Inmiddels heeft hij verklaard dat hij zich niet kandidaat zal stellen voor een derde termijn, waarmee er een einde komt aan jaren van onzekerheid over zijn politieke toekomst die de protesten van de oppositie aanwakkerden. Sommige analisten zijn van mening dat hij hiermee heeft voorkomen dat de democratie in zijn land zou afglijden³¹.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
16 juni 2023

Ons kenmerk
47 19252

Op het onderdeel *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* is in de afgelopen beoordelingsperiode sprake geweest van enige achteruitgang. Uit de 2023 IIAG blijkt dat de 'Security & Rule of Law' van 68,2 naar 67,1 punten van de 100 is afgenomen³². Hiermee is Senegal van de 7de naar de 9de plek gedaald in de ranking met 54 Afrikaanse landen³³. Het US Department of State meldt dat er geloofwaardige meldingen zijn die wijzen op ernstige mensenrechtenschendingen door of namens de overheid tijdens en sinds de protesten in juni 2021³⁴. De regering heeft actie ondernomen om functionarissen die zich schuldig hebben gemaakt aan misbruik of corruptie te identificeren, te onderzoeken, te vervolgen en te bestraffen, zowel binnen de veiligheidstroepen als elders in de regering. Desondanks was er nog steeds sprake van straffeloosheid³⁵. Het US Department of State schrijft daarnaast dat er meerdere mensenrechtenorganisaties melding hebben gemaakt van buitensporig gebruik van geweld en wrede en vernederende behandeling in gevangnissen en detentiecentra³⁶. Straffeloosheid was ook hier een aanhoudend probleem.

Op het gebied van *vrijheid van meningsuiting* schrijft Reporters Sans Frontières dat hoewel het Senegalese medialandschap zeer divers is, er sinds 2021 een toename is geweest in het aantal verbale, fysieke en gerechtelijke bedreigingen tegen journalisten³⁷. Een controversiële wet die in januari 2021 is aangenomen, staat gevangenisstraffen van maximaal twee jaar toe voor laster en drie jaar voor het publiceren van "nepnieuws" dat waarschijnlijk "openbare instellingen in diskrediet brengt" of "de goede zeden schaadt"³⁸. Amnesty International schrijft dat na de invoering van deze wet een reeks vervolgingen van enkele journalisten

²⁸ [Ousmane Sonko trial: Senegal opposition leader sentenced for 'corrupting youth' - BBC News](#)

²⁹ <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/03/senegal-authorities-intensify-repression-ahead-of-2024-election/>

³⁰ [Ousmane Sonko trial: Senegal opposition leader sentenced for 'corrupting youth' - BBC News](#)

³¹ <https://www.aljazeera.com/news/2023/7/4/senegals-macky-sall-rules-out-third-term-after-violent-unrest>, [Senegal's Macky Sall defuses a political timebomb by not seeking a third term - BBC News](#)

³² [Ibrahim Index of African Governance \(IIAG\) Data Portal | Mo Ibrahim Foundation](#)

³³ [Ibrahim Index of African Governance \(IIAG\) Data Portal | Mo Ibrahim Foundation](#)

³⁴ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

³⁵ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

³⁶ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

³⁷ [Senegal | RSF](#)

³⁸ <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2022>

en prominente leden van de oppositie volgde. In juni 2021 werd oppositieleider Cheikh Abdou Mbacké Bara Dolly gearresteerd en beschuldigd van "laster, verspreiding van vals nieuws en belediging van het staatshoofd", na een toespraak die hij hield tijdens een oppositieprotest. In juli 2021 werd hij voorlopig vrijgelaten. In augustus van hetzelfde jaar werd activist Pape Ibra Gueye gearresteerd en vastgehouden wegens "het verspreiden van vals nieuws en voor het verwijderen, wijzigen, fabriceren en gebruiken van computergegevens om krantenkoppen te ondermijnen"³⁹. Kort daarna werd een andere activist, Outhmane Diagne, op dezelfde beschuldigingen gearresteerd en vastgehouden. Ze werden beschuldigd van het creëren van satirische valse nieuwskoppen in dagbladen. In november 2022 werd onderzoeksjournalist Pape Alé Niang gearresteerd door de politie, drie dagen na de release van een live Facebook-video waarin hij commentaar gaf op de vervolging van oppositieleider Ousmane Sonko en de inhoud van een politierapport deelde dat Sonko vrij zou spreken⁴⁰. Hij werd beschuldigd van "het verbergen en publiceren van ongeoorloofde militaire documenten die de nationale defensie zouden kunnen schaden, oproepen tot rebellie en het verspreiden van vals nieuws"⁴¹. In maart 2023 werd journalist en verslaggever Pape Ndiaye gearresteerd op beschuldiging van onder andere "het verspreiden van fake news", nadat hij live op een televisieprogramma commentaar had gegeven op de controversiële vervolging van oppositieleider Ousmane Sonko⁴². Pape Alé Niang en Pape Ndiaye blijven gedetineerd in afwachting van hun proces. Daarbij blijft de wijze van berichtgeving over LHBTI-kwesties door journalisten, mede door culturele en religieuze overtuigingen, vaak negatieve reacties uitlokken vanuit het publiek⁴³.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
A siel, Opvang en Terugkeer

Datum
16 juni 2023

Ons kenmerk
47 19252

Senegal staat op de 104^e plaats in de World Press Freedom Index⁴⁴ 2023. In 2022 was de 73^e plaats. In 2021 was dat de 49^e plaats⁴⁵.

Met betrekking tot de *vrijheid van godsdienst en vereniging* zijn er geen beduidende wijzigingen. Secularisme is een grondwettelijk principe in Senegal. Religieuze autoriteiten oefenen echter een aanzienlijke invloed uit op de publieke sfeer, met name als het gaat om het veroordelen van homoseksualiteit⁴⁶. De grondwet garandeert vrijheid van vergadering en vreedzame demonstraties, maar het ministerie van Binnenlandse Zaken moet protesten vooraf goedkeuren. Sinds de eerder genoemde protesten in 2021 heeft de regering vaak hard in strijd gehandeld met het recht op vergadering door protesten te verbieden en sommige demonstraties met geweld uiteen te drijven⁴⁷. Ook de vergaderrechten van

³⁹ <https://www.amnesty.org/en/location/africa/west-and-central-africa/senegal/report-senegal/>

⁴⁰ <https://www.theguardian.com/global-development/2023/jan/06/jailed-journalist-hunger-strike-senegal-pape-ale-niang>

⁴¹ <https://www.amnesty.org/en/location/africa/west-and-central-africa/senegal/report-senegal/>

⁴² <https://ipi.media/senegal-authorities-must-release-journalist-pape-ndiaye/#:~:text=Ndiaye%20was%20arrested%20on%20March%203%2C%202023%20and,public%20figure%2C%20politician%20and%20presidential%20candidate%20Ousmane%20Sonko.>

⁴³ [Senegal | RSF](#)

⁴⁴ In 2022 is de methodologie van de World Press Freedom Index gewijzigd.

⁴⁵ <https://rsf.org/en/index>

⁴⁶ <https://bti-project.org/en/reports/country-report/SEN>

⁴⁷ <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2022>

LHBTI-groepen en niet-gouvernementele organisaties (NGO's) die mensen met hiv en aids steunen, zijn beperkt⁴⁸.

Op het gebied van *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden* blijkt uit de 2023 Ibrahim Index of African Governance dat de 'Participation, Rights & Inclusion' 63,6 punten van de 100 is⁴⁹. Hiermee zet de dalende trend zich voort ten aanzien van de laatste beoordelingsperiode, waarin Senegal een score van 64,3 van de 100 punten scoorde⁵⁰. De daling komt vooral door achteruitgang op het gebied van participatie, inclusie en gelijkheid. Daarnaast hebben vrouwen, kinderen en LHBTI over het algemeen nog steeds een zeer kwetsbare positie in de Senegalese samenleving⁵¹. Daarnaast meldt het US Department of State via Partners West Africa Senegal dat het aantal gevallen van gendergerelateerd geweld in de afgelopen beoordelingsperiode bleef toenemen en dat slechts 40 procent van de slachtoffers aangifte deed van dergelijke misdaden⁵². Huiselijk- en gendergerelateerd geweld is een hardnekkig probleem dat versterkt wordt doordat rechters de wetten inzake huiselijk geweld niet toepassen en de overheid hier weinig aandacht aan besteedt⁵³. Ook bleef kindermishandeling een veel voorkomend probleem. Het US State Department meldt dat kinderen onder dreiging naar Dakar en andere steden worden gestuurd om te bedelen⁵⁴. Ouders stuurden veel van deze jongens naar religieuze koranscholen, waar zij in sommige gevallen door koraninstructeurs werden uitgebuit, fysiek mishandeld en gedwongen om op straat te bedelen. Er zijn geen officiële statistieken over het aantal kinderen in koranscholen en dus de omvang van dit probleem⁵⁵. Daarnaast bleef de (seksuele) uitbuiting en handel van vrouwen en meisjes een probleem met name in de zuidoostelijke goudmijnregio Kedougou⁵⁶. De wet voorziet in strafrechtelijke sancties voor het plegen van genitale verminking/besnijdenis bij vrouwen en meisjes, maar de autoriteiten hebben geen enkele zaak vervolgd⁵⁷. In november 2021 lanceerde de regering, met steun van UNICEF, een bewustmakingscampagne om de uitbanning te versnellen. Eveneens in november 2021 schatte UNICEF dat één op de vier meisjes en vrouwen tussen de 15 en 49 jaar genitale verminking/besnijdenis had ondergaan, met grote verschillen tussen regio's en etnische groepen⁵⁸. Het US State Department schrijft dat de wet discriminatie op grond van ras, etniciteit of religie verbiedt. Autoriteiten handhaafden de wet effectief. Etnische groepen leefden over het algemeen vreedzaam samen, maar er was sprake van discriminatie tussen etnische groepen, met name van personen van lagere kasten. Dergelijke discriminatie werd zelden openlijk besproken. Ook de positie van LHBTI in de Senegalese samenleving blijft een punt van zorg. LHBTI kregen te maken met wijdverbreide discriminatie ten aanzien van verschillende levenssferen zoals toegang tot zorg en onderwijs⁵⁹. Amnesty

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
16 juni 2023

Ons kenmerk
4 7 19252

⁴⁸ <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2022>

⁴⁹ [Ibrahim Index of African Governance \(IIAG\) Data Portal | Mo Ibrahim Foundation](#)

⁵⁰ [2020-index-report.pdf \(ibrahim.foundation\)](#)

⁵¹ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

⁵² [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

⁵³ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

⁵⁴ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

⁵⁵ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

⁵⁶ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

⁵⁷ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

⁵⁸ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

⁵⁹ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

International schrijft dat LHBTI nog steeds worden geconfronteerd met verschillende discriminerende praktijken, misbruik en openbare intimidatie⁶⁰. Relaties tussen personen van dezelfde sekse is strafbaar en waarnemers hebben een toename gezien in het aantal (fysieke) bedreigingen jegens de LHBTI gemeenschap⁶¹. Er is geen wet die discriminatie op grond van seksuele voorkeur of genderidentiteit verbiedt, noch zijn er wetten voor het vervolgen van haatmisdrijven die bescherming zouden kunnen bieden aan LHBTI. Het US State Department meldt dat de regering en de culturele opvattingen zeer negatief bleven ten aanzien van LHBTI⁶².

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
A siel, Opvang en Terugkeer

Datum
16 juni 2023

Ons kenmerk
47 19252

Ten aanzien van *toegang tot onafhankelijk onderzoek* schrijft het US State Department dat een breed scala aan nationale en internationale mensenrechtengroepen actief was en dat zij over het algemeen zonder overheidsbeperking onderzoek konden doen en hun bevindingen konden publiceren. Overheidsfunctionarissen waren enigszins coöperatief, maar ondernamen zelden actie om de geadresseerde zaken aan te pakken. Burgers kunnen een klacht indienen bij de Ombudsman, een onafhankelijke autoriteit. Corruptie en gebrek aan onafhankelijkheid belemmerden de adequate behandeling van deze zaken. Ombudsmannen zijn eveneens beschikbaar voor klachten van gevangenen, maar deze wisten niet hoe ze toegang tot hen konden krijgen of een klacht konden indienen. De autoriteiten stonden gedetineerden toe om zonder censuur klachten in te dienen bij de gerechtelijke autoriteiten. Ook stonden zij hen toe onderzoek te laten opstarten naar geloofwaardige beschuldigingen van onmenselijke omstandigheden, maar er was geen bewijs dat ambtenaren daadwerkelijk vervolgonderzoeken hebben uitgevoerd⁶³.

Ten aanzien van de *toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht en toegang tot rechtsmiddelen* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijziging van de situatie op dit gebied, maar maakt wel melding van ernstige corruptie in de rechterlijke macht, in de regering en bij de politie⁶⁴. Freedom House schrijft daarbij dat hoewel de wet eerlijke openbare processen en de rechten van beklaagden waarborgt, in de praktijk nog steeds sprake is van willekeurige en langdurige detentie⁶⁵.

Senegal staat op de 56ste plaats in de Rule of Law Index 2022. In 2021 was dat de 57ste (uit 139 in plaats van 140 landen). In 2020 was dat de 52ste plaats (van de 128). Ter vergelijking; Denemarken staat op de eerste plaats en Venezuela op de 140ste (laatste) plaats⁶⁶.

Conclusie

Bij de laatste herbeoordeling (juli 2021) was de conclusie dat de aanwijzing van Senegal als veilig land van herkomst werd voortgezet, met uitzondering van LHBTI en met verhoogde aandacht voor de mogelijkheid dat dit anders kon zijn als het ging om personen die te maken kregen met strafrechtelijke vervolging of discriminatie.

⁶⁰ [Human rights in Senegal Amnesty International](#)

⁶¹ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

⁶² [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

⁶³ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

⁶⁴ [SENEGAL 2022 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#)

⁶⁵ <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2022>

⁶⁶ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2022/Senegal/>

Tot de Afdelingsuitspraak van 5 april 2022, werd binnen het veilige landenbeleid het begrip 'verhoogde aandacht' gehanteerd⁶⁷. Voor de verhoogde aandachtsgroepen gold dat ze in beginsel in spoor 2 werden behandeld, maar dat de IND extra alert was op de mogelijkheid dat de aanwijzing van een veilig land van herkomst in het individuele geval niet kon worden tegengeworpen en een zaak daarom mogelijk niet in spoor 2, maar in spoor 4 behandeld diende te worden. Destijds is naar aanleiding van de Afdelingsuitspraak besloten om het begrip 'verhoogde aandacht' niet langer te hanteren binnen het veilige landenbeleid en de groepen waarvoor op dat moment verhoogde aandacht gold uit te zonderen van de aanwijzing. De voorliggende herbeoordeling is de eerste inhoudelijke beoordeling sinds dat moment. Ik zie op basis van de geraadpleegde bronnen geen aanleiding om de destijds gemaakte uitzondering ten aanzien van personen die te maken krijgen met discriminatie voort te zetten. Het beeld dat uit de bronnen naar voren komt, is niet van dien aard en omvang, dat een uitzondering voor deze groep is aangewezen. Hierbij is van belang dat het altijd mogelijk is om op individuele gronden de behandeling van een asielaanvraag van spoor 2 naar spoor 4 te verplaatsen.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
16 juni 2023

Ons kenmerk
4 7 19252

Sinds de laatste beoordeling is de situatie in Senegal voor journalisten en oppositieleiden verslechterd en voor het overige (vrijwel) gelijk gebleven. De genoemde verslechtering is echter niet dermate dat het aangewezen is om journalisten en oppositieleiden als uitzonderingsgroepen aan te wijzen.

De aanwijzing van Senegal als veilig land van herkomst wordt voortgezet, met uitzondering van LHBTI en personen die te maken krijgen met strafrechtelijke vervolging. Ter verduidelijking merk ik op dat deze laatste uitzonderingsgroep in het beleid is opgenomen, omdat het systeem van rechtsmiddelen wettelijke waarborgen biedt tegen schendingen van de rechten en vrijheden, maar deze niet altijd ten volle worden nageleefd. Het gaat hier dus niet om iedere persoon die een strafbaar feit heeft gepleegd of daarvan wordt verdacht, maar om personen die met strafvervolging te maken krijgen en die concreet aannemelijk kunnen maken dat voornoemde waarborgen in hun individuele geval niet worden geboden.

⁶⁷ Kamerstukken II, 2021-22, 19 637, nr. 2894